

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Warszawa, data: 2 października 2024 r.

znak sprawy: DSR-IXa.550.10.2024.

identyfikator koszulki: 2896488

telefon: 22 273 76 55

e-mail: daniel.wachowicz@mfipr.gov.pl

Według rozdzielnika

Dotyczy: uwag do projektu Koncepcji Rozwoju Kraju 2050

Szanowni Państwo,

bardzo dziękuję wszystkim zainteresowanym stronom za stanowiska, uwagi i wyrażone w pismach refleksje na temat projektu Koncepcji Rozwoju Kraju 2050 (KRK).

KRK jest wynikiem prac Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Instytutu Rozwoju Miast i Regionów oraz Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego. Nasze trzy instytucje tworzą konsorcjum i realizują projekt, którego zadaniem jest wdrożenie idei zintegrowanego planowania rozwoju, czyli takiego planowania, które uwzględnia różne aspekty ważne dla państwa, dla samorządów i dla obywateli – w wymiarze gospodarczym, przestrzennym, środowiskowym, społecznym i instytucjonalnym. Potrzeba zintegrowanego planowania została zauważona wielokrotnie w stanowiskach Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk czy w wielu rządowych dokumentach. Wyrazem jej systemowego zaadresowania są wprowadzone w kluczowych ustawach zmiany prawne (ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o samorządzie województwa, ustawa o samorządzie gminnym) oraz przygotowywane zintegrowane dokumenty na każdym poziomie zarządzania rozwojem. Pozwoli to na lepsze programowanie rozwoju i zminimalizowanie kosztów społeczno-gospodarczych m.in. chaosu

przestrzennego czy ograniczanie ogromnych strat wynikających ze złego gospodarowania przestrzenią.

Treść i zakres projektu Koncepcji Rozwoju Kraju 2050 oraz jej rola w systemie wynika wprost z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Dokument został przygotowany w sposób partycypacyjny, z uwzględnieniem elementów foresightu strategicznego. Zarysowuje najważniejsze wyzwania dla naszego państwa – w oparciu o bardzo dokładną analizę trendów i szczegółowych danych, prowadzoną metodami naukowymi. Szczególną uwagę w dokumencie poświęcono wątkom przestrzennym, co znajduje swoje odzwierciedlenie w analizie trendów oraz opisie każdego z wyzwań. W ten sposób pokazano związki między środowiskiem, rozwojem gospodarczym, społecznym a rozwojem przestrzennym.

Obok wyzwań związanych z konkurencyjnością gospodarki, bezpieczeństwem oraz zmianami społecznymi szczególną uwagę poświęcono wyzwaniom przestrzennym, a wśród nich policentrycznej sieci osadniczej, jako szczególnemu potencjałowi warunkującemu procesy rozwojowe poszczególnych terytoriów i Polski jako całości. Dla zobrazowania złożoności tematyki rozwoju ośrodków miejskich przedstawiono typologię odzwierciedlającą te zróżnicowane potencjały i skłaniającą do przemyśleń, jakie działania powinno podjąć państwo, by w najbardziej celowy sposób zaangażować je w procesy rozwojowe – z korzyścią dla interesu publicznego. Takie podejście jest niezwykle wartościowe dla programowania rozwoju, ponieważ analizuje także powiązania i relacyjność poszczególnych ośrodków.

Podstawę typologii ośrodków miejskich stanowiło badanie przeprowadzone przez Instytut Rozwoju Miast i Regionów „Hierarchia funkcjonalna miast w Polsce i jej przemiany w latach 1990-2020”. Należy zauważyć, że badanie IRMiR jest najbardziej aktualną i kompleksową w skali całego kraju publikacją obejmującą problematykę sieci osadniczej, a przed jej oficjalną publikacją prezentowano wyniki badania podczas seminariów organizowanych przez Instytut w każdym regionie z udziałem samorządowców oraz ekspertów. Badanie przeprowadzone zostało przy użyciu obiektywnej i jasno opisanej metodyki, a następnie zrecenzowane przez przedstawicieli środowiska naukowego. W załączeniu znajdują się obszernie wyjaśnienia dotyczące badania przekazane do Pana Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Należy podkreślić, że przedstawiona w projekcie KRK typologia ośrodków centralnych:

- pokazuje obecny potencjał poszczególnych miast i ich obszarów funkcjonalnych i nie jest docelowym układem krajowej sieci osadniczej w roku 2050; zgodnie z legendą mapy – przedstawia sytuację na rok 2020, więc w żaden sposób nie odnosi się do przyszłego, a tym bardziej planowanego kształtu sieci miast w Polsce;
- nie służy ocenie ważności miast względem innych;
- nie zablokuje możliwości rozwoju miast, ani tego rozwoju nie spowoduje;

- jest punktem wyjścia dla prac nad średniookresową strategią rozwoju kraju, które już toczą się w MFiPR – przestrzeń i policentryczność będą ważnymi elementami w rozważaniach na temat rozwoju kraju w najbliższych dziesięciu latach;
- dla władarzy miast może być przyczynkiem do zidentyfikowania tych funkcji, które w pierwszej kolejności wymagają wzmocnienia, by systematycznie podnosić jakość życia mieszkańców zarówno danego ośrodka centralnego, jak i gmin otaczających; może być także przyczynkiem do refleksji nad kierunkami współpracy i wzmacniania powiązań funkcjonalnych oraz atrakcyjności większych obszarów aglomeracyjnych, by przyciągać nowych mieszkańców czy inwestorów.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, że typologia ośrodków centralnych wskazana w projekcie KRK nie jest powiązana i nie będzie wpływała na zapisy przygotowywanej ustawy o równoważonym rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych. Nie ogranicza samorządom ani nie warunkuje dostępu do finansowania inwestycji z różnych źródeł, w tym z UE.

Sugerowana w Państwa uwagach zmiana rangi pojedynczych ośrodków bez zmian całej metodyki byłaby niezgodna z zastosowanym podejściem naukowym. Nie jest również możliwe łączne zobrazowanie potencjału ośrodków Bydgoszczy i Torunia w sytuacji utrzymywania odrębności funkcjonalnej obu ośrodków (dwa odrębne Zintegrowane Instrumenty Terytorialne, przeciwległe ciężenia obu ośrodków do budowania powiązań funkcjonalnych – Bydgoszcz w kierunku zachodnim, Toruń w kierunku wschodnim).

Biorąc pod uwagę powyższe, w projekcie KRK rozwinięty zostanie opis dot. typologii struktury sieci osadniczej kraju, wskazując na jego diagnostyczną funkcję, a nie przesądzającą o możliwościach rozwoju poszczególnych ośrodków miejskich w przyszłości.

Dziękując za Państwa zaangażowanie i udział w konsultacjach społecznych projektu dokumentu liczę na przyjęcie naszych wyjaśnień ze zrozumieniem.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/

Załącznik

Pismo do Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 10 września 2024 r. wraz z odpowiedzią IRMiR na zarzuty dotyczące opracowania nt. hierarchii funkcjonalnej miast

Rozdzielnik

1. Pan Michał Sztybel – Wojewoda Kujawsko-Pomorski
2. Pan Piotr Całbecki – Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego
3. Pan Rafał Bruski – Prezydent Miasta Bydgoszczy
4. Pan Paweł Gulewski – Prezydent Miasta Torunia
5. Pan Tadeusz Truskołaski – Prezydent Miasta Białegostoku
6. Pani Elżbieta Piniewska – Przewodnicząca Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego
7. Pani Monika Matowska – Przewodnicząca Rady Miasta Bydgoszczy
8. Pan Łukasz Walkusz – Przewodniczący Rady Miasta Torunia
9. Pan Piotr Cyprys – Prezes Zarządu Stowarzyszenia Metropolia Bydgoska
10. Pan Zbigniew Ostrowski – Prezes Towarzystwa Miłośników Miasta Bydgoszcz
11. Pan Artur Szymczyk – Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego
12. Pan Patryk Konsorski – Wiceprzewodniczący Stowarzyszenia Bydgoski Ruch Miejski
13. Pani Lidia Tokarska – Zastępca Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia
14. Pan Arkadiusz Gralak – Członek Zarządu Stowarzyszenia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Torunia

Do wiadomości:

1. Pan Grzegorz Karpiński – Sekretarz Stanu, Zastępca Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
2. Pan Grzegorz Gmyrek – Zastępca Dyrektora w Biurze Prezesa Rady Ministrów
3. Pan Łukasz Marciniak – Zastępca Dyrektora Departamentu Planowania Przestrzennego w Ministerstwie Rozwoju i Technologii